

Quicksan flora en fauna Technopolis TU Delft

5 juli 2013

Quicksan flora en fauna Technopolis TU Delft – Fase I

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Verantwoording

Titel	Quicksan flora en fauna Technopolis TU Delft
Opdrachtgever	TU Delft
Projectleider	D.B.W. (Boudewijn) van Ardenne
Auteur(s)	drs. ing. M.J. (Marcel) Schillemans
Tweede lezer	M. (Maikel) Aragon van den Broeke MSc
Projectnummer	1215526
Aantal pagina's	36 (exclusief bijlagen)
Datum	5 juli 2013
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Natuurwetgeving	9
1.3 Methode	10
1.4 Uitgangspunten	11
2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten.....	13
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling	13
2.2 Soortverspreiding	17
2.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten	21
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Overzicht effecten	23
3.3 Toetsing aanwezige soorten	24
3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	26
4 Toetsing groenbeleid Delft	29
4.1 Nota Groen	29
4.2 Toetsing inpassing ontwikkeling	31
4.3 Bomenverordening	31
5 Conclusies en aanbevelingen	33
5.1 Flora en faunawet.....	33
5.2 Gemeentelijk beleid.....	34
5.3 Vervolg / planning.....	34
6 Literatuur.....	35

Bijlage(n)

- 1 Overzichtskaarten
- 2 Toelichting natuurwetgeving

1 Inleiding

De gemeente Delft is in opdracht van de TU Delft voornemens een bestemmingsplan op te stellen voor Technopolis fase 1. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurwetgeving die bij dit project relevant is en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Delft is in opdracht van de TU Delft voornemens een bestemmingsplan op te stellen voor Technopolis fase 1. Tauw heeft opdracht gekregen voor het uitvoeren en verwerken van de verschillende onderzoeken welke benodigd zijn voor het opstellen van het bestemmingsplan Technopolis fase 1. Onderhavig rapport betreft het onderdeel Natuurwetgeving.

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

De omvang en aspecten van de beoogde ontwikkelingen zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurwetgeving

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro). De NB-wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de NB-wet noodzakelijk. In de Wro is de planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vastgelegd. Toetsing hieraan vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurwetgeving is opgenomen in bijlage 2.

De beoogde planlocatie is gelegen in Delft in de provincie Zuid-Holland. De afstand tot het meest nabije Natura 2000-gebied bedraagt meer dan tien kilometer. De afstand tot het meest nabij gelegen deel van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) bedraagt circa 1,5 kilometer. Gezien het lokale karakter van de ingreep worden effecten op Natura 2000-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur niet verwacht. Deze toetsing richt zich daardoor alleen op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet.

Daarnaast heeft de gemeente Delft een eigen natuur- of groenbeleid, vastgelegd in de Nota Groen Delft 2012-2020 (inclusief bomenverordening).

Samengevat zijn voor de beoogde ontwikkeling van toepassing:

- Flora- en faunawet
- Groenbeleid Delft

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 14-05-2012
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Quicksan flora en fauna keerlus Delft (Aveco de Bondt, 2013)

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is inzichtelijk gemaakt welke soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. Het beoogde bestemmingsplan is vervolgens getoetst op deze soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk 7.

1.4 Uitgangspunten

- Toetsing aan de effecten van de sloop van de huidige bebouwing is niet aan de orde. Er wordt vanuit gegaan dat bestaande bebouwing blijft gehandhaafd. Indien sloop aan de orde is dan wel komt, dient deze separaat te worden getoetst
- Daar waar momenteel begroeiing aanwezig is al dan niet in de vorm van bomen en waar het bestemmingsplan 'bebouwing' aangeeft, wordt getoetst wat de mogelijke effecten van het verwijderen van de begroeiing is
- Bestaande watergangen op locaties waar in het beoogde bestemmingsplan watergangen zijn voorzien, kunnen – deels – worden vergraven
- Voor een beschrijving van de beoogde ontwikkeling van de keerlus in het zuidoosten van deelgebied 3 (zie figuur 2.1), wordt verwezen naar de rapportage van Aveco de Bondt (2013). De toetsing in die rapportage is een aanvulling op de toetsing in deze rapportage

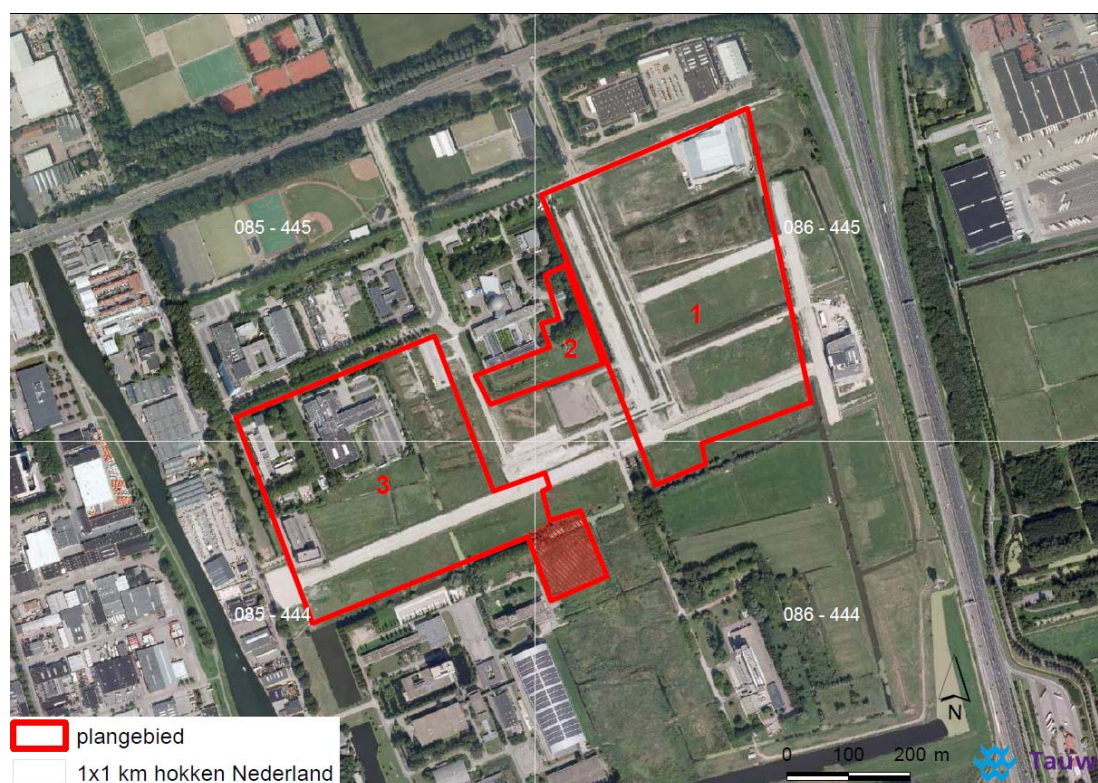
Kenmerk R003-1215526XAB-agv-V01-NL

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van de planlocatie en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

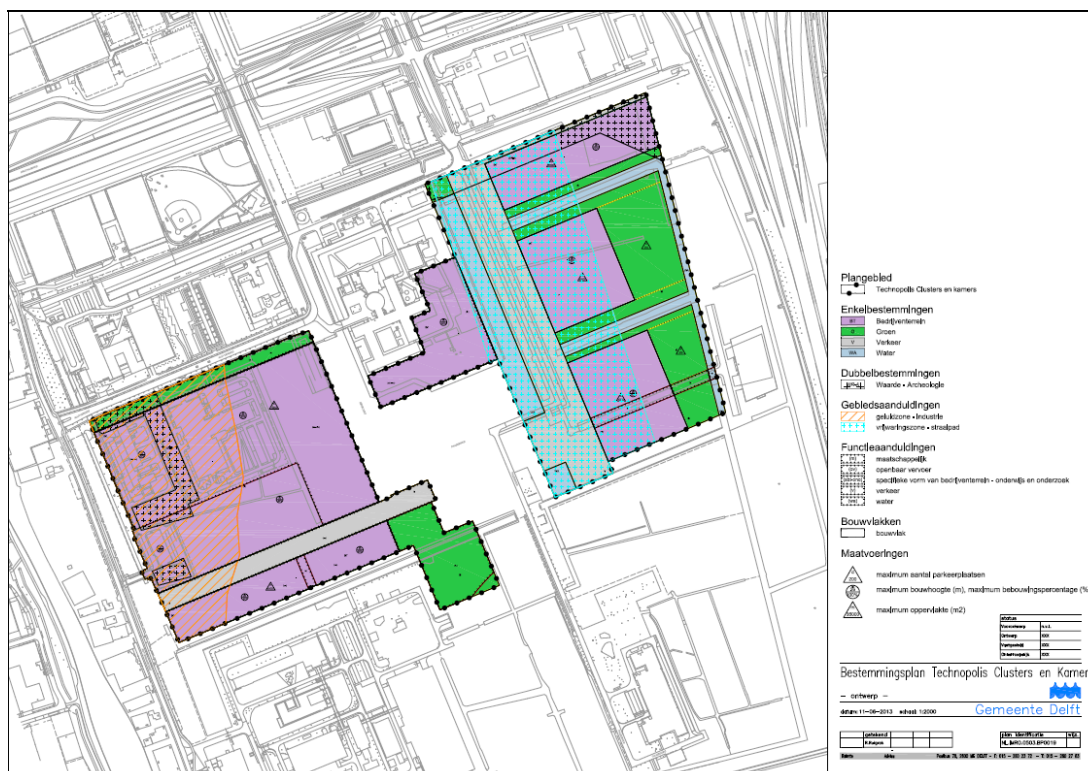
Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 086-445, 086-44, 085-444 en 085-445. De onderstaande figuren 2.1 en 2.2 geven de ligging van het plangebied weer.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd). De locatie van de keerlus in deelgebied 3 is rood gearceerd.

Het plangebied ligt aan de zuidkant van Delft en bestaat uit deels in ontwikkeling zijnd, deels braakliggend en deels bebouwd gebied. Binnen het plangebied zijn drie (deel)gebieden te onderscheiden (zie ook figuur 2.1).

Deelgebied 1 (zie ook figuren 2.3 en 2.4) bestaat grotendeels uit droge ruigte, met drie oost-west lopende watergangen en aan de oostzijde een brede watering. De droge ruigtes bestaan uit pionierssoorten als Akkerdistel, Hondsdraf, Riet, Rietgras, Klein hoefblad, Brede weegbree Gewone berenklauw en Smeerwortel. In de rietbegroeiing is de Kleine karekiet gehoord. Plaatselijk is de grond vochtiger met Harig wilgenroosje, Kruipende boterbloem en Zilverschoon en bevinden zich plas-dras locaties met ook diepe bandensporen en greppeltjes. In het midden van het gebied bevinden zich enkele gronddepots (voorbelaasting?). Hier is ook opslag van (bos)wilg en berk aanwezig. Rondom de voorbelaasting is het lokaal vochtiger. Het meest zuidelijke deel van het gebied is vooral begroeid met Veldzuring en Akkerdistel. Plaatselijk komt kaal (schelpen)zand voor. De watergangen in het gebied hebben allen min of meer flauw lopende taluds met hier en daar rietbegroeiing. Lokaal komt Gele plomp voor.

Figuur 2.2 Bestemmingsplankaart versie juni 2013

Deelgebied 2 (zie figuur 2.5) bestaat uit het terrein van het Kerninstituut. Het terrein is aan de oostzijde begrensd door een bosschage (veelal Gewone es en Zomereik, met struweel) en aan de noordzijde door een ruig grasland. Rondom het terrein loopt een watergang. Deze is beschoeid.

Deelgebied 3 (zie figuur 2.6) bestaat deels uit bebouwing en deels uit ruigte. De ruigte is vochtiger van aspect dan in deelgebied 1 en in het zuiden is relatief veel opslag van Wilg. Ongeveer halverwege het gebied loopt een brede watergang met Riet en Grote lisdodde. In dit deelgebied zijn broedende meerkoeten aangetroffen en een koppel fazanten. De watergang nabij de bebouwing is beschoeid.

Boven het plangebied zijn Buizerd en Gierzwaluw jagend waargenomen.

a

b

Figuur 2.3 Deelgebied 1. a: noordzijde (ruigte), b: midden (opslag bomen)

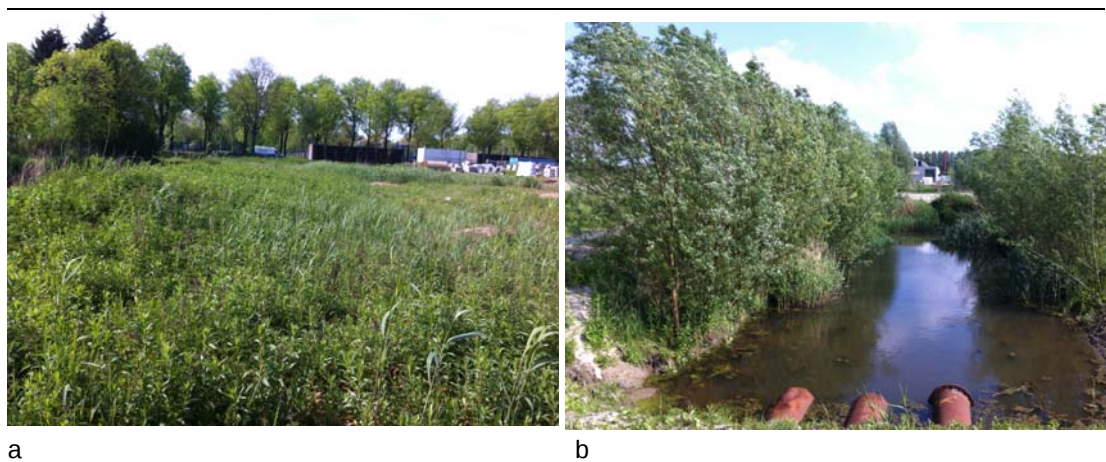
a

b

Figuur 2.4 Deelgebied 1. a: zuid (ruigte); b watergang

Figuur 2.5 Bomen langs deelgebied 2 (kerninstituut)

Figuur 2.6 Deelgebied 3. a: oostelijk deel met beplanting langs bebouwing; b: watergang in zuidelijk deel

Beoogde ontwikkeling

Het bestemmingsplan is een wijziging op het bestaande bestemmingsplan op een aantal punten. Het betreft een herziening van het vigerende bestemmingsplan op onder andere bestemmingsgrenzen, bebouwingspercentage, bouwhoogte en watertracés in de deelgebieden Kamers en Clusters.

In deelgebied 3 wordt een keerlus gerealiseerd. Toetsing van effecten op beschermde flora en fauna is uitgevoerd in een separaat rapport [Aveco de Bondt, 2013].

2.2 Soortverspreiding

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf wordt bepaald welke de aanwezige door de Flora- en faunawet beschermde soorten aanwezig –kunnen– zijn. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Flora

Bij het oriënterende veldbezoek (14 mei 2012) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. Het betrof voornamelijk ruigtesoorten van droge omstandigheden. Uitzonderingen zijn de algemene soorten bij vochtiger delen van het plangebied. Het zijn allen soorten van voedselrijke(re) omstandigheden. De biotoop is niet geschikt voor beschermde tabel 2- of 3-soorten. Er zijn in het plangebied geen stenige substraten aangetroffen die mogelijk biotoop bieden voor de verschillende beschermde muurplanten. Het voorkomen van beschermde tabel 2- of 3-soorten wordt uitgesloten.

Zoogdieren

De huidige habitat biedt leefgebied aan algemene grondgebonden zoogdieren zoals konijn, verschillende muizen en egel.

De Waterspitsmuis (tabel 3-soort) is niet bekend uit de directe omgeving [VONZ, 2010, Mostert en Willemsen, 2008] maar wel op enige afstand [Zoogdieratlas Zuid-Holland, 2012]. [VONZ, 2009] geeft enkele nulwaarnemingen weer in de omgeving van het plangebied (op circa twee kilometer).

De Waterspitsmuis is een soort die langs watergangen leeft, met langzaam tot stilstaand helder water, veelal met een rijke begroeiing van waterplanten. De oevers dienen voldoende dekking te geven. Het voedsel zoekt de Waterspitsmuis in het water (en deels op het land). De grote watergangen bieden slechts zeer ten dele dit type habitat. Enkel de brede watergang langs de Uytendooftsingel (deelgebied 1, grenzend aan deelgebied 2) en de meest zuidelijke watergang in deelgebied 3, beiden voor de Waterspitsmuis enig geschikt habitat.

Omdat de Waterspitsmuis in de directe omgeving niet is aangetroffen tijdens eerder onderzoek (nulwaarnemingen), niet bekend is uit de directe omgeving van het plangebied en het habitat maar zeer ten dele geschikt is voor de Waterspitsmuis op enkele locaties, wordt de aanwezigheid van de Waterspitsmuis uitgesloten.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Alle vleermuizen zijn tabel 3-soorten.

Vleermuizen zijn overdag inactief. Zij rusten dan in donkere, rustige en koele ruimtes in gebouwen en/of bomen. Sommige vleermuissoorten trekken weg in de winter, terwijl andere soorten overwinteren in Nederland op soortgelijke locaties. Deze zomer- en winteringverblijfplaatsen en kraamkolonies zijn vaste verblijfplaatsen. Zij zijn van groot belang voor de overleving van de soort en zijn dan ook strikt beschermd.

's Avonds en 's nachts zijn vleermuizen actief. Zij maken dan gebruik van een netwerk in het –al dan niet stedelijke– landschap, zie onder andere [Kaptyen, 1995].

Onderdelen van dit netwerk zijn paarplaatsen (deze worden ook beschouwd als vaste verblijfplaatsen), vliegroutes en foerageerplaatsen en –routes. Dit netwerk is van levensbelang voor de instandhouding van populaties van de verschillende soorten. Vaak maken min of meer lijnvormige elementen in het landschap deel uit van het netwerk.

In het plangebied zijn de Laatvlieger, Ruige en Gewone dwergvleermuis waargenomen tijdens soortgericht onderzoek in 2002 [Tauw, 2004]. Op basis van de algemene verspreiding van vleermuizen [Mostert en Willemsen, 2008] kunnen tevens Meervleermuis, Watervleermuis en Rosse vleermuis in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

Verblijfplaatsen

Buiten de bosschage in deelgebied 2 en de bomenrij langs de bebouwing in deelgebied 3 bevinden zich er geen bomen dikker dan 30cm in omtrek in het plangebied.

De bomen in de bosschage en randbepanting beiden mogelijk verblijfplaatsen voor boombewonende soorten zoals de Rosse vleermuis, Watervleermuis en Ruige dwergvleermuis. De bestaande bebouwing kan mogelijk verblijfplaatsen bieden aan de overige soorten. In de huidige toetsing is als uitgangspunt genomen dat de bestaande bebouwing gehandhaafd blijft.

Vliegroutes

Het plangebied biedt momenteel vrijwel geen oriëntatiepunten voor vliegroutes, met uitzondering van bovengenoemde bosschages en de opslag van wilgen in deelgebied 1 en 3. De opslag is laag en vormt geen (lang) lijnvormig element.

Foerageergebied

Het plangebied biedt foerageergelegenheid voor alle genoemde soorten. De Water- en Meervleermuis foerageren voornamelijk boven watergangen.

Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5-soorten jaarrond beschermd kunnen zijn (zie ook bijlage 2, Toelichting natuurbeschermingswetgeving).

Het plangebied biedt broedgelegenheid voor algemene broedvogels.

Voor soorten uit categorie 1-4 bieden de bosschage in deelgebied 2 en de randbeplanting bij de bebouwing in deelgebied 3 mogelijk broedgelegenheid. De bosschage in deelgebied 2 en de randbeplanting bij de bebouwing in deelgebied 3 bieden mogelijk broedgelegenheid voor de Ransuil. De randbeplanting bij deelgebied 3 herbergt geen geschikt nesthabitat voor de Buizerd. De Buizerd is jagend boven het gebied waargenomen.

Op de bebouwing in deelgebied 3 zijn mussenkasten gemonteerd. Deze vormen broedgelegenheid voor de Huismus.

Soorten uit categorie 5 zijn waargenomen in het plangebied. Het betreft de Koolmees en Ekster. De bovengenoemde locaties bieden voor de Ekster broedgelegenheid. De opslag in het plangebied biedt broedgelegenheid voor de Koolmees.

Voor de overige categorie 5-soorten bieden de bovengenoemde locaties broedgelegenheid aan de Boomkruiper, Grote bonte specht, Groene specht en Pimpelmees.

Van de genoemde categorie 5-soorten is de Groene specht opgenomen in de Rode Lijst. De aantalontwikkeling van broedgevallen van de Groene specht kent over de periode van 2000 tot 2010 een toename van > 5 % per jaar [SOVON, 2012]. Sinds 2008 is er echter een sterke afname van broedgevallen waargenomen. Ten aanzien van deze soort kan daarom gesteld worden dat 'specifieke zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' aan de orde zijn. De overige categorie 5-soorten worden beschouwd als 'algemene broedvogels'.

Amfibieën

Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al., 2011] en [Creemers et al., 2009] wordt de aanwezigheid van de Poelkikker en Heikikker uitgesloten.

De Rugstreeppad (tabel 3-soort) komt direct ten zuiden van Delft voor [Herder et al., 2011]. Het plangebied biedt geschikt habitat voor deze soort. Direct grenzend aan het plangebied is de soort niet aangetroffen, echter wel op enkele kilometers afstand.

De Rugstreeppad is een pioniersoort en prefereert als voortplantingshabitat onbeschaduwde, ondiepe waterpartijen met een kale zandbodem die spaarzaam begroeid is met waterplanten [Creemers et al., 2009]. De holten waarin de Rugstreeppad overdag en buiten het paarseizoen schuilt, kunnen zij zelf graven, mits los zand aanwezig is. De pad kan grote afstanden (tot enkele

kilometers) afleggen. De watergangen, bandensporen en greppels vormen geschikt voortplantingshabitat. De ruigtes en de kale delen met zand vormen geschikt landhabitat. Het voorkomen van de Rugstreeppad kan niet worden uitgesloten.

Reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens [Herder et al., 2011] en [Creemers et al., 2009] wordt het voorkomen van beschermde reptielen uitgesloten.

Vissen

Kleine modderkruiper (tabel 2-soort) en Bittervoorn (tabel 3-soort) zijn aangetroffen in de kilometerhokken van het plangebied [Struijk et al., 2010]. De grote modderkruiper (tabel 3-soort) is nabij het plangebied aangetroffen [Struijk et al., 2010].

Kleine modderkruiper komt voor in zowel stilstaand als stromend, helder water. Hierin kan enig slib voorkomen, maar tè zuurstofloze wateren worden vermeden door deze soort.

Bittervoorn komt voor in de wat bredere sloten, weteringen en vaarten. Daarnaast komt de soort soms veelvuldig voor in vegetatierijke uiterwaardenplassen. De Bittervoorn komt in zowel stilstaand als stromend wateren met een goede begroeiing. De soort is gevoelig voor watervervuiling.

Grote modderkruiper kan worden aangetroffen in stilstaande of langzaam stromende wateren.

Grote modderkruiper komt voornamelijk op plaatsen met een goed ontwikkelde modderbodem en watervegetatie. Grote modderkruiper is aangepast om onder zuurstofarme omstandigheden te overleven. [RAVON, 2012].

De watergangen in het plangebied bieden voor bovengenoemde vissoorten (lokaal) geschikt habitat. Het voorkomen van deze soorten kan daarom niet worden uitgesloten.

Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al., 2006 en EIS-Nederland et al., 2007, www.vlindernet.nl] en het ruige karakter met relatief weinig bloemplanten worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde dagvlinders verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten).

Libellen

Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al., 2002 en EIS-Nederland et al., 2007, www.libellennet.nl] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht (hoewel net als bij dagvlinders een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten).

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (zoals het Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever), weekdieren (zoals de Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten worden dan ook uitgesloten.

2.3 Samenvatting aanwezige tabel 2/3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt zijn niet genoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermden soorten (tabel 2/3 of kwalificerend voor Natura 2000-gebied) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied verwacht worden

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Zoogdieren	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis, Watervleermuis en Meervleermuis (tabel 3)
Vogels (algemeen)	Diverse (algemene) broedende vogelsoorten mogelijk
Vogels (categorie 1-4)	Ransuil, Buizerd en Huismus (in kasten)
Vogels (categorie 5)	Groene specht
Amfibieën	Rugstreeppad (tabel 3)
Reptielen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Vissen	Kleine modderkruiper (tabel 2) Bittervoorn en Grote modderkruiper (tabel 3)
Dagvlinders	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Libellen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Overige ongewervelden	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>

Kenmerk R003-1215526XAB-agv-V01-NL

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en zijn hiervoor een mitigerende maatregelen en/of ontheffing noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Overzicht effecten

Het beoogde bestemmingsplan heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij grondwerken
- Licht tijdens de bouwfase
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen

Permanente invloeden:

- Demping en/of vergraving van watergangen
- Kap van bomen
- Verwijderen van struweel/ruigte
- Bebouwing

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). De andere soortgroepen worden in dit hoofdstuk dan ook verder buiten beschouwing gelaten.

Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Indien de bomen in deelgebied 2 of deelgebied 3 langs de huidige bebouwing worden gekapt, kan een negatief effect op mogelijke verblijfplaatsen van de Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis niet worden uitgesloten. Nader onderzoek is dan noodzakelijk.

Vliegroutes

De huidige watergangen dienen mogelijk als –onderdeel– van een vliegroute voor de Water- en/of Meervleermuis. In het beoogde bestemmingsplan blijven deze watergangen in deelgebied 1 bestaan en zijn bestemd als Water. Aangenomen dat de lichtverstrooiing niet toeneemt blijven zij geschikt als vliegroute.

In deelgebieden 2 en 3 zijn de watergangen niet apart bestemd. Indien zij worden vergraven dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het gebruik van de watergangen door de Water- en Meervleermuis.

De bosschage in deelgebied 2, en de beplanting langs de bebouwing in deelgebied 3 zijn mogelijk onderdeel van vliegroutes van de Ruige en Gewone dwergvleermuis. Indien deze gekapt worden dient nader onderzoek uit te worden uitgevoerd naar het gebruik van deze elementen.

Foerageergebied

Het plangebied kan momenteel voornamelijk dienst doen als foerageergebied. In het beoogde bestemmingsplan worden grote structuren aangelegd met bestemming Groen. Van afname van foerageergebied zodanig dat er sprake is van negatieve effecten is geen sprake.

Indien effecten door kap van de bomen worden vermeden, vormt het bestemmingsplan geen negatief effect op (de instandhouding van) vleermuissoorten en daarmee geen mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet. De inrichting met de zones Groen vormen een verbetering voor vleermuizen ten opzichte van de huidige situatie.

Vogels

Algemene broedvogels

Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen gestart te worden of te worden uitgevoerd. Broedende vogels zijn zeker aanwezig in de ruigtes, riet en opslag in de deelgebieden.

Categorie 1-4

Indien de bosschage in deelgebied 2 en de randbeplanting in deelgebied 3 worden verwijderd kunnen negatieve effecten op de Buizerd en Ransuil niet op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk, indien deze beplanting wordt verwijderd. Omdat de mogelijke verblijfplaatsen van de Huismus zich in/op de huidige bebouwing bevinden, worden effecten niet verwacht. De verblijfplaatsen en foerageergelegenheid blijven behouden.

Categorie 5

Indien de bosschage in deelgebied 2 en de randbeplanting in deelgebied 3 worden verwijderd kunnen negatieve effecten op de Groene specht, niet op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk, indien deze beplanting wordt verwijderd.

Indien effecten door kap van de bomen worden vermeden, vormt het bestemmingsplan geen negatief effect op (de instandhouding van) de Groene specht en/of Buizerd en daarmee geen mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de precieze inrichting van de zones Groen, vormt het bestemmingsplan een verbetering voor deze vogels ten opzichte van de huidige situatie.

Amfibieën

De Rugstreeppad zal van de uiteindelijke inrichting kunnen profiteren. Immers de verbinding met het buiten gebied wordt vorm gegeven door de groene en blauwe zones. De watergangen kunnen voortplantingswater vormen voor deze soort.

Tijdens de werkzaamheden echter zijn negatieve effecten niet uit te sluiten. Door vergraving worden huidig voortplantingsgebied en schuilgelegenheid mogelijk geschaad (overtreding artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet). Nader onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid en gebruik van het plangebied is daarom noodzakelijk.

Vissen

De Kleine modderkruiper, Grote modderkruiper en Bittervoorn zullen van de uiteindelijke inrichting kunnen profiteren. De watergangen vormen voortplantingswater voor deze soorten. Tijdens de werkzaamheden echter zijn negatieve effecten niet uit te sluiten. Door vergraving van de huidige watergangen wordt huidig voortplantingsgebied mogelijk geschaad (overtreding artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet). Nader onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid en gebruik van het plangebied is daarom noodzakelijk.

3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Algemene broedvogels, <i>tijdens broedseizoen</i>	Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen mits uitvoering buiten broedseizoen	Niet van toepassing
Broedvogels, <i>vaste verblijfplaatsen</i>	<i>Categorie 1-4 Buizerd, Ransuil en categorie 5 Groene specht</i> <i>Geen (aantasting van) vaste verblijfplaatsen, indien huidige bomen in plangebied 2 en 3 niet gekapt worden</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Vleermuizen	<i>Geen (aantasting van) vaste verblijfplaatsen, indien huidige bomen in plangebied 2 en 3 niet gekapt worden</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Amfibieën	<i>Rugstreeppad (tabel 3): tijdens werkzaamheden</i>	<i>9 en 11</i>
Vissen	<i>Kleine modderkruiper (tabel 2), Grote modderkruiper en Bittervoorn (beide tabel 3): tijdens werkzaamheden</i>	<i>9 en 11</i>

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Een overzicht is opgenomen in de bijlagen.

Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dient gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden.

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Uitsluitel is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. Wanneer negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing of indienen van een mitigatieplan dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een 'omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt.

Voor de wijziging in het bestemmingsplan geldt dat negatieve effecten worden uitgesloten, er van uitgaande dat de bomen in plangebied 2 en 3 en de huidige bebouwing niet verwijderd worden. Indien dit wel zal gebeuren dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de functies van de bebouwing en beplanting voor de Groene specht, Buizerd, Ransuil en vleermuizen. Het bestemmingsplan betekent geen aantasting voor de Rugstreepad, Kleine modderkruiper, Grote modderkruiper en Bittervoorn. De werkzaamheden zelf kunnen echter wel negatieve effecten veroorzaken. Daarom is nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk.

Bij het treffen van voldoende mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten op de Rugstreepad, Kleine modderkruiper, Grote modderkruiper en Bittervoorn worden voorkomen en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet. Bij voldoende mitigerende maatregelen is een ontheffing niet nodig. Het verdient de aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I. Dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de

mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Geconcludeerd wordt dat bij afdoende mitigerende maatregelen geen sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen. De noodzaak tot het daadwerkelijk in bezit hebben van een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase. De ruimtelijke vergunning- en planprocedures kan daarom doorgang vinden. Het laten goedkeuren van het mitigatieplan én het uitvoeren van de bijbehorende mitigerende maatregelen dient echter vóór aanvang van de werkzaamheden afgerond te zijn. Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd die kan oplopen tot zes maanden.

4 Toetsing groenbeleid Delft

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vraag: in hoeverre past de ontwikkeling binnen het groenbeleid van de gemeente Delft?

4.1 Nota Groen

De gemeente Delft heeft met de Nota Groen (Gemeente Delft, 2013a) haar groenbeleid vastgesteld. De Nota stelt het volgende: “Voor de groenstructuur van de stad is het van belang dat er een samenhangend, verbonden en fijnmazig netwerk ontstaat van groene vlakken, lijnen en punten” (Gemeente Delft, 2013a). Punten zijn bijvoorbeeld solitaire bomen, lijnen zijn bermen of watergangen en vlakken zijn grotere groenstructuren.

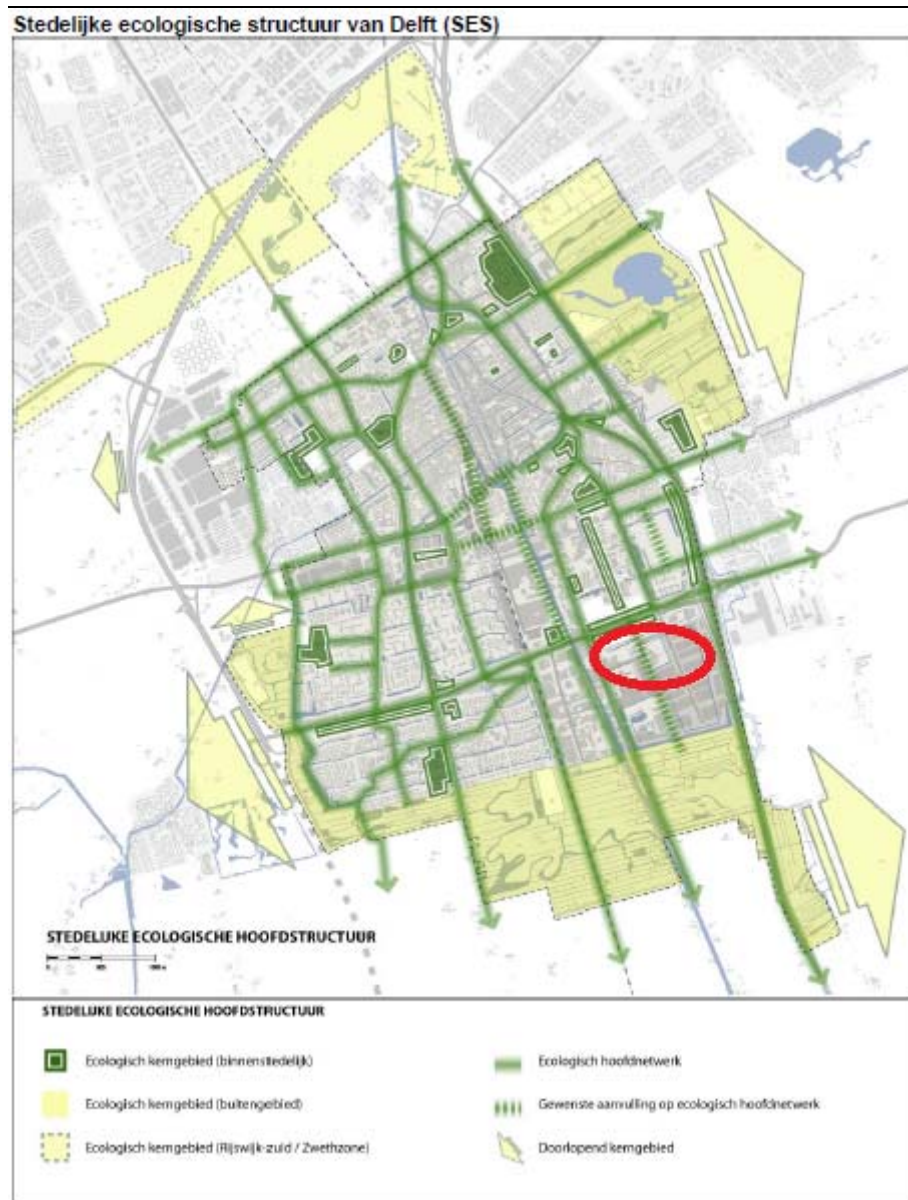
Tabel 4.1 Structuurelementen voor groene inrichting (Gemeente Delft, 2013b)

Vlakken	Lijnen	Punten
natuurgebied	bomenrij (vliegroule vleermuizen)	stadstuin
stadspark	watergang	insectenhotel
wijkpark	berm	boom met nest

De visie op het gebied van de TU Campus wordt als volgt beschreven: “De openbare ruimte hier is steeds meer ingericht voor verblijven en ontmoeten. De groene ruimte heeft een belangrijke representatieve functie voor bedrijven en faculteiten, maar daarnaast zijn deze gebieden ook van belang voor het ecologisch netwerk. Deze gebieden worden gekenmerkt door flexibiliteit van de openbare ruimte. Kenmerkend voor dit gebied zijn flora, insecten, vogels en zoogdieren (Gemeente Delft, 2013a).”

Integraal onderdeel van de Nota Groen is de bomenverordening. Deze is separaat uitgewerkt in de bomenverordening (Gemeente Delft, 2013b). Binnen deze verordening zijn monumentale bomen opgenomen. Deze bomen mogen niet zondermeer worden verwijderd. In het plangebied staan echter geen monumentale bomen. Er is dus geen sprake van aantasting van monumentale bomen.

Aantasting van onderdelen van de groene stedelijke ecologische (hoofd)structuur (SES) dient vermeden te worden. De SES in Delft wordt gegeven in figuur 5.1. Daarnaast dient (volgens de Nota Groen) groen wat verdwijnt (waar mogelijk) gecompenseerd te worden.

Figuur 4.1 Stedelijke Ecologische Structuur (SES) Delft (Gemeente Delft, 2013a) in relatie tot het plangebied (rode cirkel)

Nabij het plangebied zijn twee belangrijke kerngebieden: de bomen langs beide zijden van de Kruithuisweg. Het plangebied zelf maakt geen deel uit van de SES. Wel is er in het plangebied een gewenste aanvulling op het ecologisch netwerk aanwezig.

4.2 Toetsing inpassing ontwikkeling

Aantasting SES

De SES wordt door de ontwikkeling niet aangetast. Belangrijke elementen zijn namelijk niet in het plangebied aanwezig. Wel ligt er een structuur tussen de (deel)gebieden 2 en 3 in die wordt gezien als 'gewenste aanvulling op de SES'. Op dit moment behoort deze dus nog niet tot de SES, waardoor de SES zodoende ook niet wordt aangetast. Aanbevolen wordt om deze aanvulling (al dan niet als onderdeel van het plan) te realiseren.

Groene inpassing

Ten opzichte van de huidige situatie zullen er hoogstwaarschijnlijk minder bomen in het plangebied aanwezig zijn. De functionaliteit van het gebied voor vogels, vleermuizen, kleine grondgebonden zoogdieren en insecten zal hoogstwaarschijnlijk afnemen. De daadwerkelijke betekenis van het plangebied voor beschermde (Flora- en faunawet)soorten dient onderzocht te worden voorafgaand aan het moment dat de werkzaamheden daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden.

Het uitgangspunt uit de Nota Groen is dat aantasting van bestaande groene en ecologische waarden zoveel mogelijk wordt voorkomen en waar mogelijk gecompenseerd. In het plangebied kunnen de bomen (en overig groen) niet behouden worden. Daardoor is het nodig dat eerst bekeken wordt of bomen en overig groen van betekenis zijn voor de rugstreeppad en beschermde vogels en vervolgens (al dan niet ten gunste van deze soorten) worden deze bomen verplaatst of een zelfde hoeveelheid groen terug geplant in de directe nabijheid van het plangebied. Volgens de Nota Groen dient het aantal verdwenen bomen en oppervlakte overig groen in het plangebied namelijk elders (in de directe omgeving) gecompenseerd te worden. Een alternatief is daarbij het verplaatsen van de bomen uit het plangebied naar een alternatieve locatie. Het is hierbij dus van belang te weten hoeveel bomen er verdwijnen en welk oppervlak groen er verdwijnt.

4.3 Bomenverordening

Een kapvergunning is niet noodzakelijk voor de bomen: de bomen hebben een diameter kleiner dan 63 centimeter op 130 centimeter hoogte en staan niet op de lijst van monumentale bomen (zoals op de site van de gemeente gepubliceerd). Wel dient bij de gemeente een kapmelding te worden gedaan alvorens de bomen gekapt worden.

Kenmerk R003-1215526XAB-agv-V01-NL

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van TU Delft heeft Tauw onderzoek gedaan naar de mogelijke consequenties voor natuurwetgeving naar aanleiding van het nieuw op te stellen bestemmingsplan Technopolis fase 1. Daarbij zijn de Flora- en faunawet en het gemeentelijk groenbeleid relevant. Overige natuurbeschermingswetgeving is gezien de locatie en aard van de wijzingen niet relevant. In de toetsing is aangenomen dat de huidige bebouwing gehandhaafd blijft.

5.1 Flora en faunawet

Het nieuwe bestemmingsplan voor Technopolis fase 1 heeft geen negatieve effecten voor beschermde soorten die in het plangebied kunnen voorkomen. Echter, negatieve effecten als gevolg van de daadwerkelijke werkzaamheden zijn niet uit te sluiten voor:

- Rugstreeppad
- Kleine modderkruiper
- Grote modderkruiper
- Bittervoorn

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is daarom noodzakelijk voorafgaand aan de start van de werkzaamheden.

Effecten op algemene broedvogels zijn uit te sluiten indien de versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen (grofweg maart-augustus) worden uitgevoerd.

Verwijderen van de bomen in deelgebied 2 en de bomen bij de bebouwing in deelgebied 3 kan resulteren in negatieve effecten op de volgende beschermde (rust- en verblijfplaatsen van de) soorten:

- Buizerd
- Ransuil
- Groene specht

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is daarom noodzakelijk wanneer de bomen worden gekapt.

De conclusies uit het rapport van Aveco de Bondt (2013) gelden als aanvulling op deze rapportage. Een uitbreiding van het plangebied (de keerlus in deelgebied 3) is hierin getoetst aan de geldende natuurwetgeving.

5.2 Gemeentelijk beleid

- De SES wordt niet aangetast
- De rol van de bomen en het groen (in het plangebied) dient onderzocht te worden, ten einde veilig te stellen dat de functionaliteit voor soorten behouden blijft. Het uitgangspunt uit de Nota Groen is dat aantasting van bestaande groene en ecologische waarden zoveel mogelijk wordt voorkomen en waar mogelijk gecompenseerd. De te kappen bomen worden (al dan niet ten gunste van beschermde soorten) verplaatst of eenzelfde hoeveelheid bomen teruggeplant in de directe nabijheid van het plangebied. Volgens de Nota Groen dient het aantal verdwenen bomen en oppervlakte overig groen in het plangebied namelijk elders (in de directe omgeving) gecompenseerd te worden. Een optie is het verplaatsen van de bomen uit het plangebied naar een alternatieve locatie. Vastgesteld dient te worden welk oppervlak groen er verdwijnt
- Monumentale bomen worden niet geschaad. Een kapvergunning is niet noodzakelijk, een melding wel

5.3 Vervolg / planning

Nader onderzoek naar vissen dient plaats te vinden tussen eind maart tot en met september, maar bij voorkeur in de periode augustus-september buiten de voortplantingsperiode en winterrustperiode.

Nader onderzoek naar de Rugstreeppad dient in de maanden mei en juni te worden uitgevoerd op het hoogtepunt van de voortplantingstijd (met mogelijke uitloop naar juli-augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden).

Nader onderzoek naar de Buizerd, Ransuil en Groene specht dienen binnen de datumgrenzen van de BMP-methode plaats te vinden, respectievelijk: 1 februari-15 juli, 20 feb-20 juli en 1 maart-31 mei.

Planning en geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

6 Literatuur

[Aveco de Bondt, 2013]

Quickscan flora en fauna keerlus Delft. Referentie EB / 130939. Ing. E.A.J. Bouwmeester. 2 juli 2013.

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]

De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Brouwer, T., Dorenbosch, M., Van Eekelen, R. en Spier J., 2010]

Vissenatlas Noord-Brabant, 2010, Uitgeverij PROFIEL. Noord-Brabant.

[Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009]

De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]

Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Gemeente Delft, 2013a]

Nota Groen Delft. 2012-2020. Versie 22-02-2013

[Gemeente Delft, 2013b]

Bomenverordening. Vastgesteld januari 2013, versie 20-12-2012

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2011]

NEM verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2011. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2011-043a

[Kapteijn, K., 1995]

Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]

Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]

Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

[Mostert, K. en Willemsen, J., 2008]

Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland

[Struijk, R.P.J.H., J. Kranenbarg & A. de Bruin. 2010]

Verspreidingsonderzoek vissen 2009. Stichting RAVON, Nijmegen

[Van Dijk A.J. & Boele A. 2011]

Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek, Nederland, Nijmegen.

[VONZ, 2010]

Thissen, J.B.M., Achterberg, C., Bekker, D.L, Verspreidingsonderzoek Nederlandse zoogdieren VONZ 2009, April 2010, Rapport van de Zoogdierverseniging. In opdracht van de Gegevensautoriteit Natuur.

Internetbronnen (geraadpleegd mei-2012):

www.zoogdieratlas.nl

www.vlindernet.nl

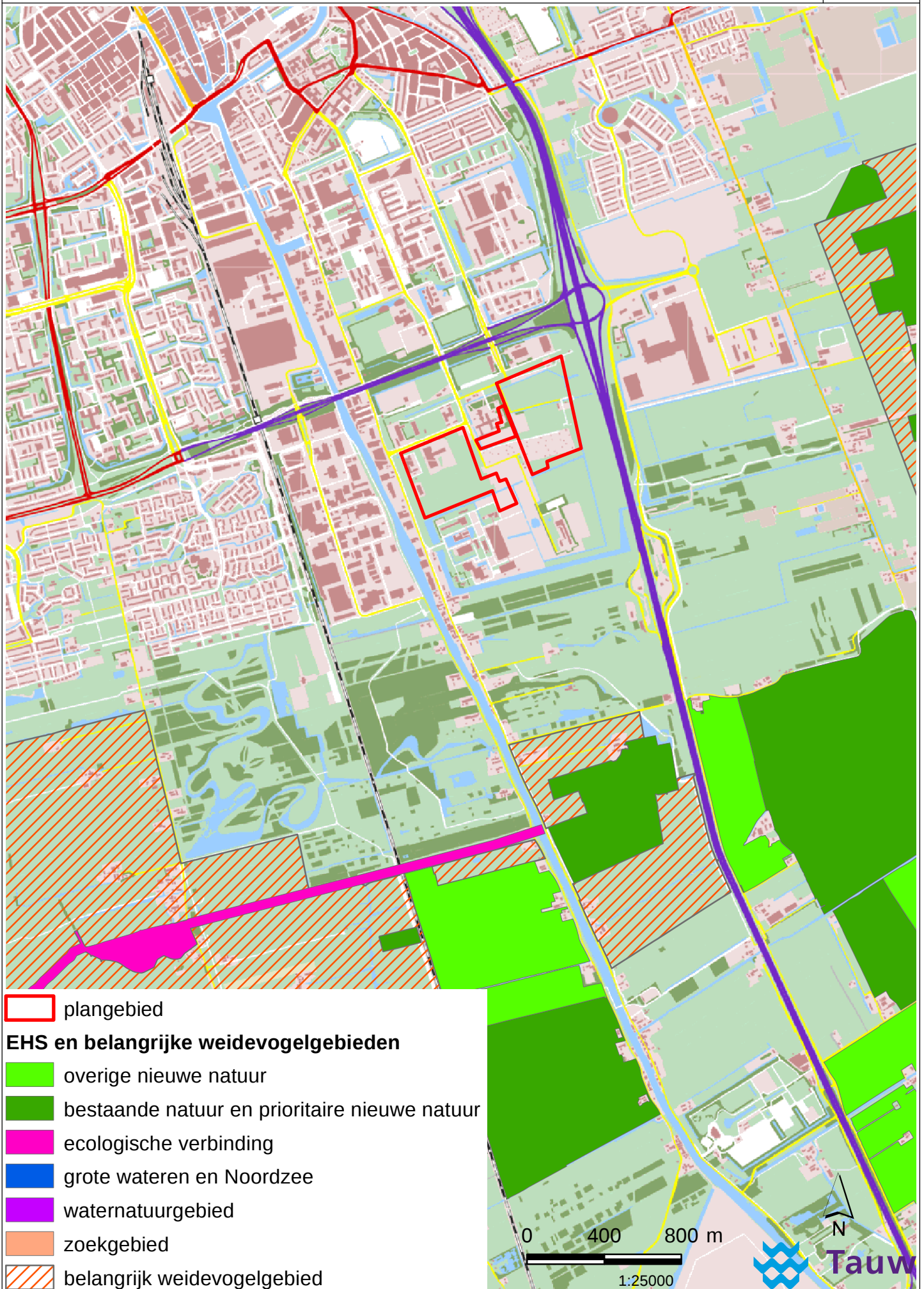
www.libellennet.nl

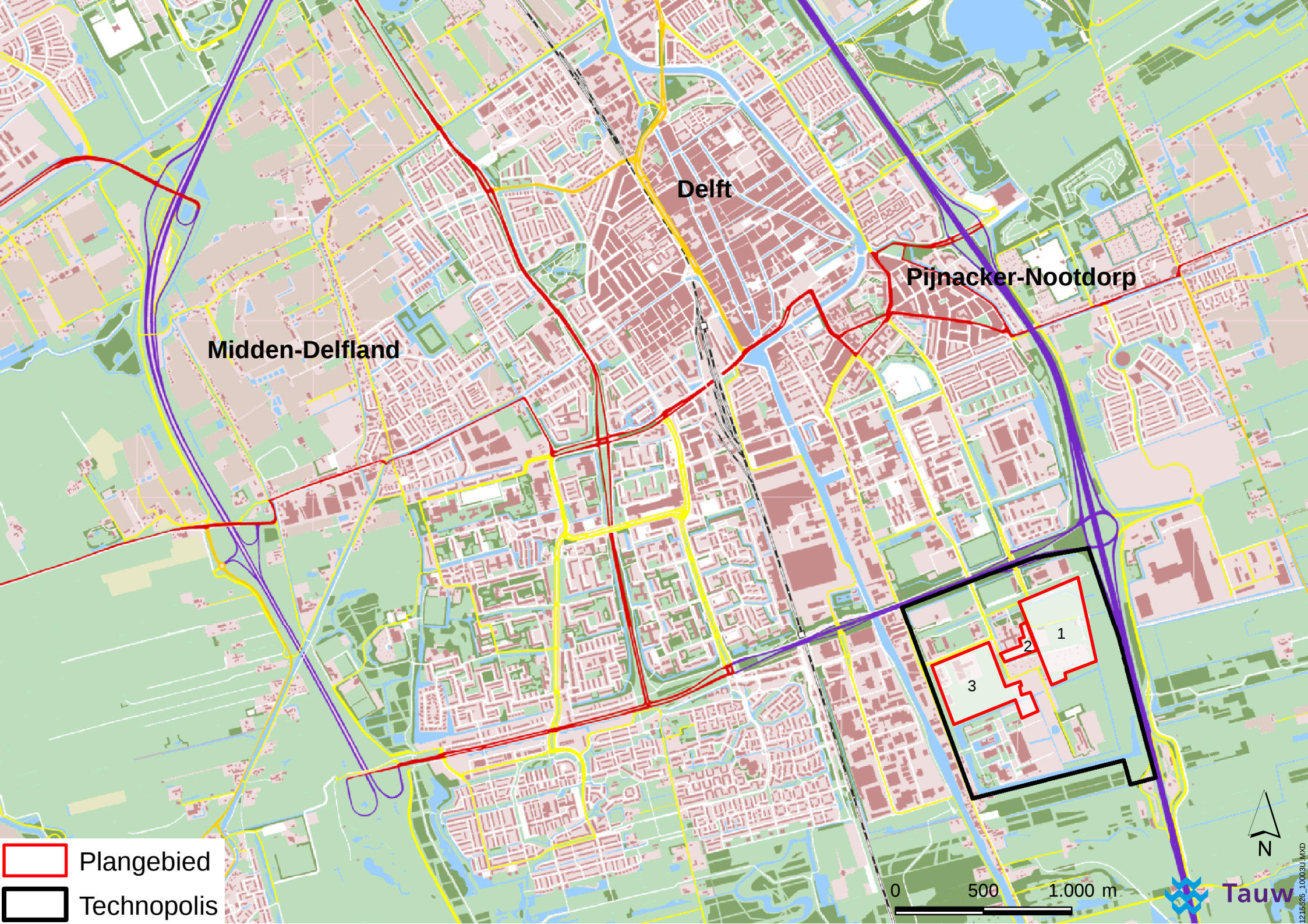
www.ravon.nl

Bijlage

1

Overzichtskaarten

Delft

Pijnacker-Nootdorp

Midden-Delfland

Plangebied

Technopolis

N

Tauw

15626_10003U.MXD

Bijlage

2

Toelichting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voorheen LNV).

De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën namelijk:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarre soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

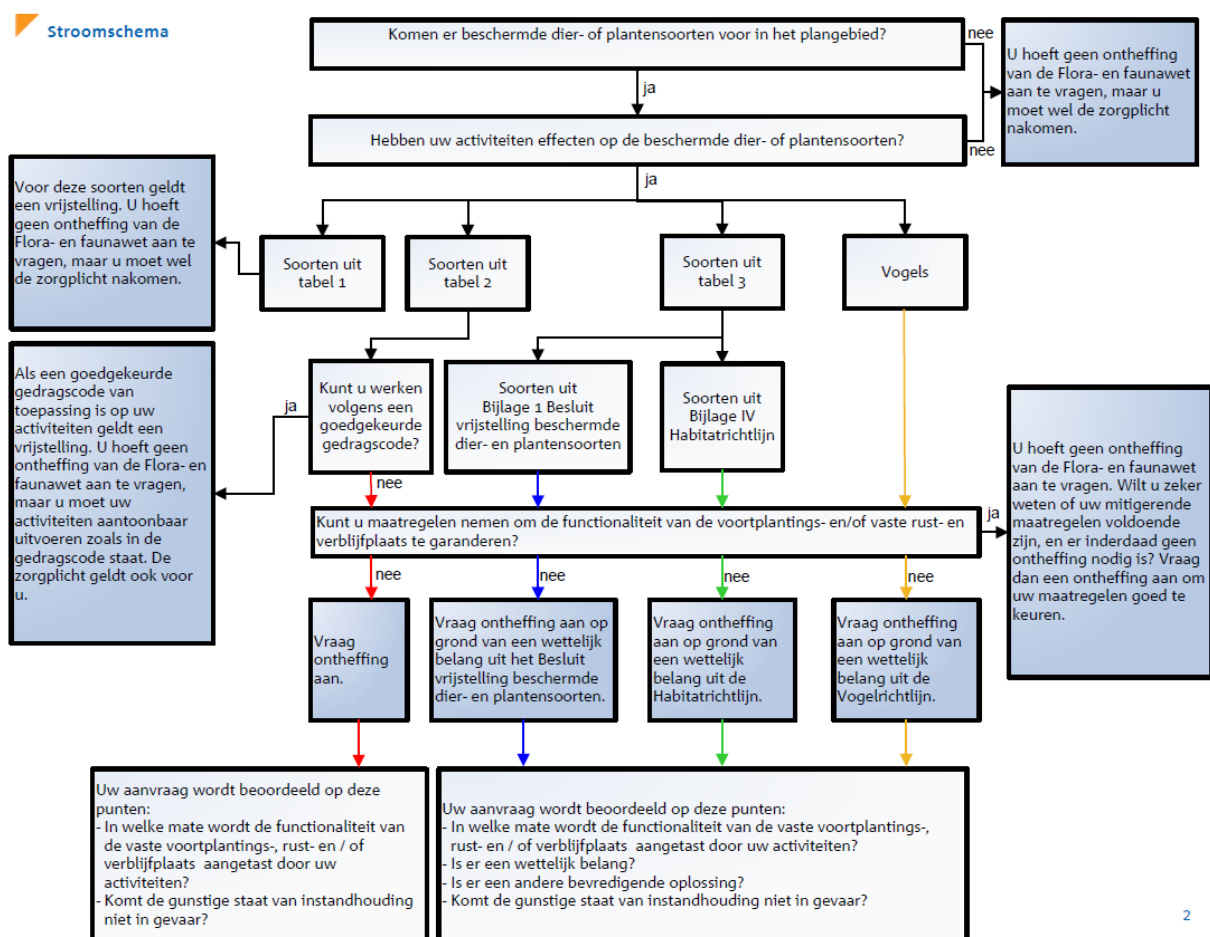
Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Daarnaast zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van EL&I. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

- Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd.
Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, beschadigen of verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren.
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijf- en voortplantingsplaatsen.
Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren.
Artikel 13: Verbod: bezit van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan.

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2- en 3-soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EL&I goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2- of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag).

Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd.

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mag worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van EL&I in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van EL&I geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van EL&I eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort¹.

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*

¹ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling*

Voor tabel 3-soorten uit de bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan onder andere gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5-soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)

4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd. De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) - *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
 - *Veiligheid van het luchtverkeer*
 - *Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren*
 - *Bescherming van flora en fauna*
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken".

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Over de Rode Lijst

De Rode Lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode Lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt gebracht. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijstsoorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 (in werking getreden op 1 oktober 2005) behelst de bescherming van natuur en landschap. De gebiedsbescherming staat centraal in deze wet: er zijn verschillende gebieden aangewezen die vanwege hun specifieke belang voor flora en/of fauna van grootbelang zijn. De schaal en beschermde waarden van de gebieden varieert, evenals het Bevoegd Gezag (Provincie, dan wel EL&I). De Natuurbeschermingswet 1998 omvat:

- Natura 2000-gebieden (Speciale beschermingszones Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten (incl. de Beschermde- / Staatsnatuurmonumenten)

Natura 2000-gebieden

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998 is vergelijkbaar met de bescherming volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Nederland past een vergunningenstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de Minister van EL&I. Natura 2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen, niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden onderworpen aan een 'voortoets'. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Op dit moment worden voor alle Natura 2000-gebieden beheerplannen opgesteld die duidelijk maken welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

In de Natuurbeschermingswet 1998 vallen de Beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten beide onder één noemer: Beschermde natuurmonumenten. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen Beschermde natuurmonumenten die binnen en buiten Natura 2000-gebieden liggen: Het beschermingsregime van de gebieden die binnen Natura 2000-gebieden liggen en die al onder de oude wet zijn aangewezen, is vervallen. Natuurwaarden en natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied. Voor Beschermde natuurmonumenten geldt dat handelingen in of rondom deze gebieden die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of de dieren en planten in dat gebied, zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend.

Wetlands

De Wetlands hebben een functie voor vogels. De begrenzingen van Wetlands in Nederland komt overeen met de begrenzing van Vogelrichtlijngebieden. Wanneer sprake is van effecten op Vogelrichtlijngebieden dan geldt de uitkomst hiervan ook voor de Wetlands. De aanwijzing is formeel geregeld in de aanwijzingsbesluiten in het kader van de Vogelrichtlijn. Deze vervallen met de definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden, waarin de (geactualiseerde) doelen voor vogels zijn overgenomen.

Wijze van toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten moet altijd inzichtelijk worden gemaakt of (significant) negatieve effecten optreden. Deze effectbepaling wordt gedaan in een zogenaamde 'Voortoets'.

De Voortoets heeft drie mogelijke uitkomsten:

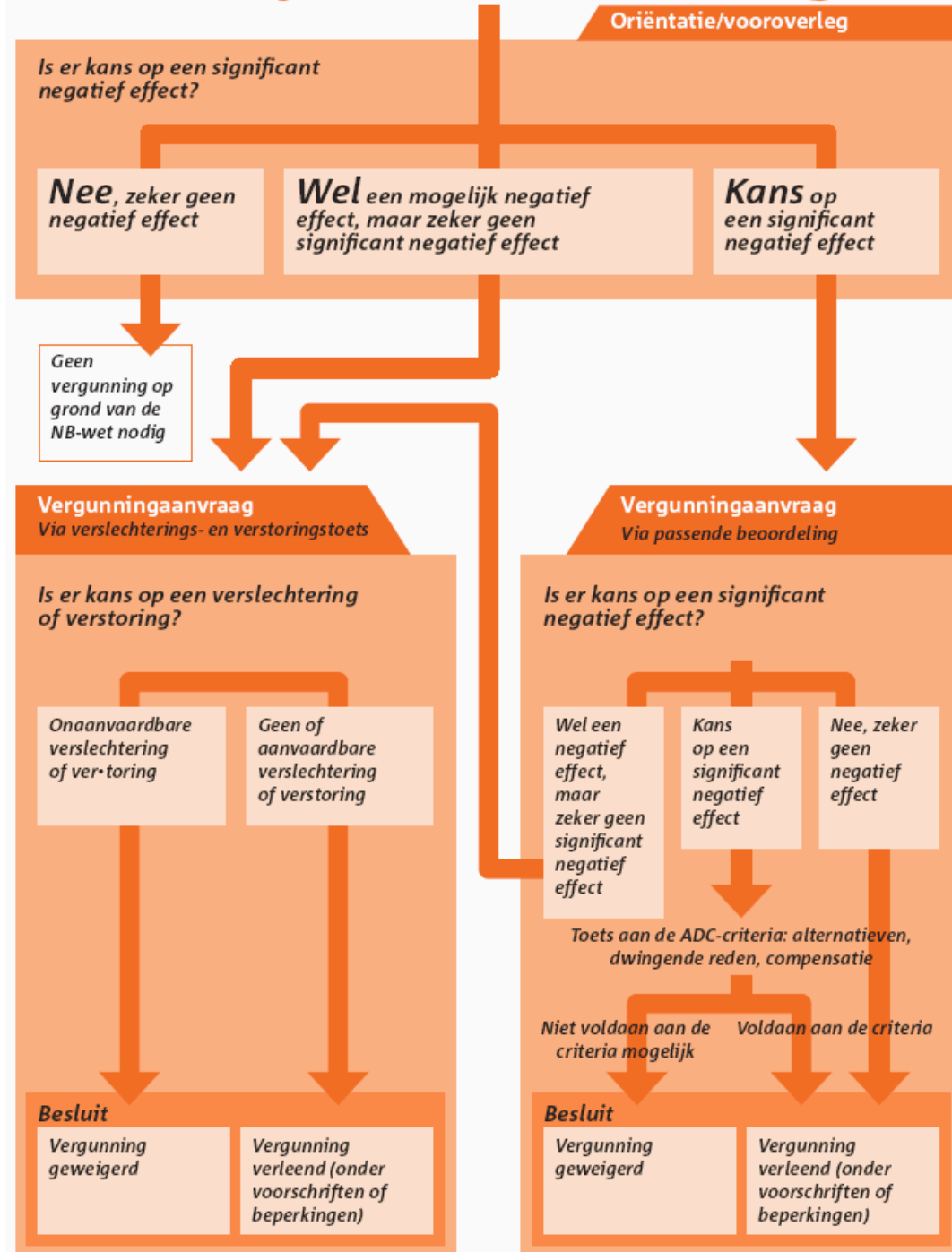
1. Er is met zekerheid geen sprake van negatieve effecten: er is geen vergunning noodzakelijk
2. Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden, maar deze effecten zijn niet significant negatief, hetgeen betekent dat de instandhoudingsdoelen niet worden geschaad. Er is een zogenaamde 'Verslechteringstoets' noodzakelijk waarin inzichtelijk wordt gemaakt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Wanneer de effecten voor het Bevoegd Gezag aanvaardbaar zijn, dan wordt een vergunning verleend met daarin mogelijk bepaalde voorschriften of beperkingen
3. Er is sprake van negatieve effecten én deze zijn mogelijk significant negatief: één of meer van de instandhoudingdoelstellingen worden mogelijk geschaad. Er is een zogenaamde 'Passende Beoordeling' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure

De 'Passende Beoordeling' kent vervolgens ook drie mogelijke uitkomsten:

- 3.1. Bij nadere beschouwing blijkt er toch geen sprake te zijn van negatieve effecten (een enigszins theoretische optie). Er dient desondanks een vergunning te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten
- 3.2. Er is wel sprake van een negatief effect, maar de omvang van dit effect blijkt bij nadere beschouwing niet significant negatief te zijn, waarbij ook rekening is met cumulatieve effecten van andere ontwikkelingen. In principe is een 'Verslechteringstoets' nodig, hoewel de bouwstenen al grotendeels of geheel zullen zijn verzameld tijdens deze fase van de Passende Beoordeling. Een vergunning dient te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten
- 3.3. Er zijn significant negatieve effecten, of dit kan niet worden uitgesloten. Er zal gekeken moeten worden naar de belangen en argumenten om de ontwikkeling op de beoogde wijze en locatie uit te voeren. Deze criteria worden de 'ADC-criteria' genoemd (Alternatieven, Dwingende redenen voor groot openbaar belang, en Compensatie). Wanneer niet aan deze ADC-criteria kan worden voldaan wordt geen vergunning verleend. Wanneer er wel aan kan worden voldaan kan uiteindelijk door de provincie een vergunning worden verleend met mogelijk voorschriften en/of beperkingen. De ADC-criteria zijn:
 - Zijn er alternatieven (voor de locatie en/of voor de ontwikkeling zelf) mogelijk en overwogen die mogelijk tot minder schade aan beschermde natuurwaarden leiden?
 - Is er sprake van een zogenaamde 'dwingende reden van groot openbaar belang?' Er worden verschillende wettelijke belangen onderscheiden. Wanneer sprake is van mogelijke effecten op door de EU als 'prioritair' aangemerkte soorten of habitats, is het aantal mogelijke redenen veel kleiner
 - Op welke manier wordt getracht de schade zo klein mogelijk te laten zijn (mitigatie) of te compenseren? Zulke maatregelen dienen overigens te worden getroffen vóórdat de ontwikkeling kan worden gerealiseerd

Navolgend stroomschema geeft het vervolgtraject weer vanaf het moment van het gereedkomen van de Voortoets (eerste blok 'Oriëntatie/vooroverleg').

Project of handeling

Stroomschema Natuurbeschermingswet 1998 [LNV, Over beheerplannen en vergunningen]

Bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en Verordening Ruimte (provinciaal niveau) inclusief omgevingsplannen. De begrenzingen en indelingen bij de begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsplannen en -verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

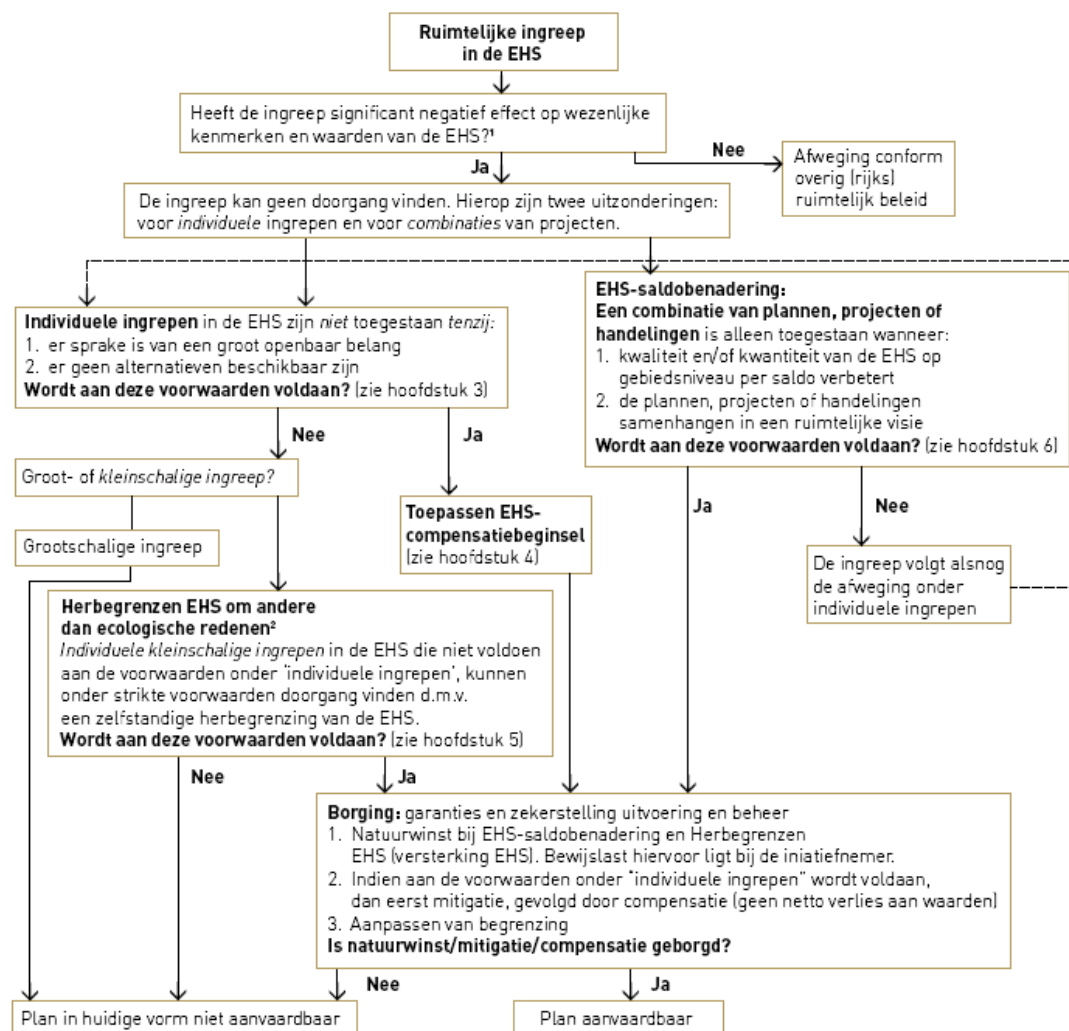
Het ruimtelijke beleid voor de EHS is altijd gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld.

Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Verordening Ruimte de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS', een gezamenlijke uitwerking van Rijk en provincies, van toepassing. Hierin wordt onder meer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden, er geen reële locatiealternatieven zijn én er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wel mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) toch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het bevoegd gezag, de gemeente.

In navolgend stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

- ¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura 2000-gebied gelden aanvullende regels
- ² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt